

GIÁ BÁN	
DÔNG PHẬP	NGOẠI QUỐC
Mỗi năm, 1.300	4.500
Mỗi tháng, 2.50	3.50
Mỗi tuần, 1.50	2.00
Mua báo phải trả tiền trước, Theo và mua đặt gửi cho M. TRẦN DINH-PHAT, 11 đường quang trung và đường tên thương mại trước	

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUYỀN - THẮC - KHẨUQuán - 19
TRẦN ĐÌNH PHƯỢN

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

聲

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

民

BÁO QUÁN
Đường Đồng-Na, Hu.Giá: thép nổi số 62
Giá: thép TIẾNG-DÂN - Hu.
Hộp thư số 31.

QUAN LÀ KHÁCH

(Tiếp theo)

Người An-nam ta có tiếng thường nói "Quan khách" hai chữ liền nhau, có hàm một cái ý nghĩa, hình dung được trạng thái cùng chân tướng quan lại ta, nay chỉ thêm một tiếng nữa là: *không quen thuộc*, nói rằng: Quan là Khách.

Sao gọi là Khách? nghĩa là đối với chủ mà nói, vì như một cái quan, thì những người bà con lớn nhỏ trong cái quan ấy là chủ, mà những kẻ qua đường, hoặc vào nghỉ, hoặc ăn bữa cơm, hoặc ngủ một đêm mà ra đi, ấy là Khách. Vì như một cái nhà thì trên cha mẹ, dưới vợ con cho đến kẻ nuôi heo, người nuôi lợn trong nhà, ấy đều là chủ, mà những người hoặc vì quen biết mà qua lại, hoặc vì giao tiếp đều gi mà tới. In: Ky là Khách. Bà gọi rằng Khách, thì đối với cái quan cái nhà đó không quan thiết gì, không nói ai cũng rõ được.

Theo mà theo cách quan lại nước ta thuở nay, thì vì cái thói quen, cũng cái linh thê mà thành như là buộc phải đứng vào địa vị "Khách", nay xin kè qua qua về quan lại địa phương thì có lẽ ai cũng hiểu rằng lời nói trên không phải là qua đáng. Lý do xin kè như sau này:

Một là việc học với việc quan khác nhau.

Theo lối học nước Nam, ngày trước học chuyện Tàu, ngày nay học chuyện Tây, còn chuyện trong nước thì cho là làm thường mà không thích học, mà nhớ là những việc lợi bệnh trong dân gian, thi ít hay để ý đến. Người học trò như dân thi đấu, xơ ro lối, bỏ ra phủ nơ huyền kia, trừ những việc quan-vấn từ hầm ra, phẩm việc trong hai mảnh tai-tri, binh-nhật dù không khảo cứu đến, thi lú bay giờ làm sao mà hiểu thấu được. Cái gì là lợi dân nên làm, cái gì là bệnh dân nên bỏ, cho đến đâu là nơi dạo kiếp quan tu, ai là kẻ gian hoát diệu to, không sao khảo sát được, giả dí như lại che dày một phần, hào cường phinh đối một phần, quan trên ép đồng một phần, mà lý minh thấy không rõ ràng, việc không quen thuộc, dân cho có lòng muốn làm hết bốn phần, cũng không biết chỗ nào mà mờ tay vào, rồi bắt đắc đi phải dưng vào địa vị ông Khách. Đó là nói những người khá mà còn phải thế, còn

những kẻ tham bao thi không phải nói làm gì.

Hai là quan với địa phương không quen thuộc.

Binh-nhật tuy không lưu tâm đến việc dân, song ở trong một xã, hoặc phủ trong huyện ngoài, thì ngày thường qua lại tai nghe mắt thấy, còn có biết được một tí, nay theo lối tị hiềm, người ngoài Thành-hoa bò vào trong Phan-thiết, người trong Thành-hoa bò ra ngoài Nghệ-an, nhân sinh thô lục, trăm điều không quen, ở trong xứ đó, mình đã không biết ai, ai cũng không biết mình, như người khách ở dân mới đến mà chính mình cũng rõ là một người khách, trên dưới xa nhau, quan dân trở cách, trước ngắn sau dài, mắt dày lại che, mà tình ý không thông nhau, rồi trở lại cũng trao quyền cho bọn hoạt lợi thô-hào mà mình cứ dừng vào địa vị ông Khách.

Ba là kỷ hạn không được lâu.

Trâm hay không bằng tay quen, mà khách lâu cũng hành ra chủ; ở trong hạt dù dương lúc mới tới thi vẫn còn bờ ngô, ờ được ít lâu, những người mà lùn làm đến lợi bệnh dân gian, nay xét một điều, mai xét một điều, ngày dần tháng chưa cũng có thể biết rõ công việc mà chán hưng đều nay trừ khứ đều bị được, thế mà kỷ hạn lại ngắn ngủi mà thay đổi không thường, năm nay ngồi huyền này, năm sau đã qua phủ khác, người trước mới trú lùn công no chưa xong, người sau tới lại bỏ đi, dân cho có kẻ thực làm biến sự cũng không sao làm cho thành hiệu, lại nghĩ rằng rày đây mai đó, có làm việc gì nữa, nên thi chua chắc là công minh mà rủi có hứ thi lại bị người ta chí trich mà mang một cái vỉ xâu, chí cho bằng kè ngay lanh bồng, xếp về chờ thang, cứ ngồi y trên cái ghế ông Khách là đặc sánh hơn cả.

Ấy quan lại ta không được lấy trách phu mầu, cũng không nhau lấy chử công-bóc, mà chính đứng vào ngồi Khách là thế, song những điều trên là nói những người vẫn có lương tâm, còn giữ hiềm si mà đối với việc dân gian còn không có thể trong mong như thế, không hiện ngay nay kẻ già khách thì ít mà hơn ac tàn thi nhiều, trước lúe chưa vào nhà ấy ra thế nào, không đợi nói nra!!

VĂN VĂN

Trận bão mới rồi

Ngo ngán dân ta đã sướng chưa!
Tai trời ách đất mấy nam thừa...
Mỗi nam ngoài đó, trai vi lụt.
Mấy tháng trời nay, hanh mài mưa.
Dịch lè ma chua ra khỏi cửa.
Cuồng phong bén dã thèi lèi bù.
Vũ tinh chí mây òng xanh nhè!
Như thế dân ta cũng hết nhè.

Bão lụt làm chi mài mài giờ!
Bão ngàn năm lè vón trơ trơ.
Không thương cháu Lạc con Hồng
với!
Chẳng thường sòng Lô mài Tân ờ?
Nhà cửa đều hư ta gắng sửa;
Mùa màng tuy mệt giống còn lưa.
Ai lên nhầm hỏi ông Xanh hả!
Bão lụt từ đây dâi chán chưa???

Nghịện nước trà

Trà trà nước nước lúc hôm mai,
Lè nước nén ta nhớ nước hoài.
Lang chén son hả xem nóng người,
Mở bình xà-hội thử đậm với.
Niết thành lò quai những phảng đó
Thần huyệt hối ẩn súc súc sôi.
Ai nay xóm nhau lo quai nước.
Quai cho uống nước để đỡ với.

LÚ-DÔNG

(1) Giả trường xe cát biển đông.
Nhọc nhằn mà chẳng nên công
chuyện gì.

Nhọc mình chỉ làm giờ trường ơi.
Xe cát xưa nay chẳng thấy rồi.
Tháng lòn ngày qua cá cum đầy.
Bãi dài sóng cát lát xô bồi.
Mượn hòn Tinh-vệ thù cho biển (2)
Hóa kiếp Ngu-công chống với trời (3).
Cuộc thế lang thương đầu đã chác
Thần nay xin hãy ban cùng người
Tây-Hồ Tiên-Sax

(1) Giả trường là con vật nhỏ hình như con cua hay xe cát biển.

(2) Tinh-vệ lòn: một chàng con vua khai qua biển bị sóng bão, khi gần chết thì lấp cho được biển. San chết hóa ra chim Tinh vè cùa cây và đã đẻ lấp biển.

Có người thiền hà gọi là ông Ngu, nhà ở trong suối, khú dì qua, ông thè đào hàng cát mây hòn núi trước mặt. Cứ bén gàn đào mãi trời thấy đồng lồng, sao thiền-lời xuống đánh bắng cát mây hòn núi

sản nào giao, nào dưa, nào muỗng nào nia, chục lòn mà ché chén no say, lại còn quên đòn vào gỏi mà mang dì nữa. Ông khách như thế mà người trong nhà đó không lo làm ăn, không lo việc nhà, cứ ngóng cờ mà trông ông khách thương minh giúp mình, lại còn trách ông khách, sao không lo việc nhà cho mình, ấy không phải là điều đại sao?

Than ôi! một bộ-phận hành-chánh trong nước không được phu-mẫu, công-bóc cũng không, mà dưng vào Khách vì cả, thi hậu vận của nước ấy ra thế nào, dân trong nước ấy ra thế nào, không đợi nói nra!!

MINK-VIEN

TẠP-LOẠI

Tri-khòn

V. - Phép dùng tri-khòn
(Tiếp theo)

Nhung doanh nhu thế chưa chắc là thiệt đúng, nêu ông Jenner mới bắt đầu con trai nhỏ của ông, (dứa trè này xira nay chưa đau ốm khi nào), lấy mủ bệnh đậu bò tiêm vào da nó. Tiêm vào được ít hôm thời nỗi tiêm nồi lồi mót mót như mui ghè. Mút ấy cuồng mủ, đóng dày, tròn dày, rồi sẽ lại một cái sẹo. Khi ấy, ông lại lấy mủ bệnh đậu-tròi tiêm vào da cho đứa trẻ nữa. Thế là dem độc bệnh đậu-tròi truyền sang cho đứa trẻ. Theo lè thường thời đứa trẻ phải phát nồng, mọc mứt cùi mình, nghĩa là phải mắc bệnh đậu-tròi. Nhưng đứa trẻ không phát chứng gì cả. Thế thì rõ ràng đứa trẻ không mắc phải bệnh đậu-tròi là vì lúc trước nó đã nhiễm được bệnh đậu-bò rồi.

Về sau, ông Jenner lại bắt hai hàng người, một hàng tiêm độc (mủ) bệnh đậu-bò vào da, một hàng không tiêm, dem bò cát vào trong một xã có bệnh đậu-tròi, thời chí thay hàng người trùm không tiêm lây phải bệnh đậu-tròi mà thôi. Thế là tim được phép chứng - đậu-dé-phong-bệnh đậu-tròi (điều là lấy mủ đậu-bò tiêm vào da cho người.)

Nhung vè sau nứa xét ra thời biết rằng: những người clùng-dâu dà lâu ngày mà không chúng lại, thời chung có lẽ nhiễm phải bệnh đậu-tròi được. Như thế là vì lâu ngày nên cái độc bệnh đậu-bò đã hết, không để phòng được bệnh đậu-tròi nữa. Cho nên trùi đời nêu mubo k ôi nhiễm phải bệnh đậu-tròi, thời lì nứa nám nám phải chung-dâu lại một lần.

Sự tiêm độc hai lần vào da dứa trè (một lần mủ bệnh đậu-bò, một lần mủ bệnh đậu-tròi), sự bắt hai hàng người (một hàng có tiêm mủ bệnh đậu-bò, một hàng không tiêm) dem bò vào một xã có bệnh đậu-tròi để xét, là những phép a Thi-nghiêm a (experimentation).

Nhung nhung phép quan-sát thí-nghiêm: ấy nêu ông Jenner mới lừa được phép chứng-dâu để phòng bệnh đậu-tròi mà nói rằng: "muốn để phòng bệnh đậu-tròi cho người thời phải lấy mủ bệnh đậu-bò tiêm vào da cho người, và cách để phòng ấy là nứa nám nám phải làm lại một lần".

Bây giờ, tôi xin đem thi du trên kia để chỉ những kỹ luật của phép quan-sát và phép thi-nghiêm.

* Quan-sát * là phép xét kỹ lưỡng linh-canh (étatis hình-dang (manifestation), can-do (causes) và công-hiệu (effects) của một sự tự nhiên dãy ra hiện-tuong = phénomène).

Như ông Jenner xét bệnh đậu-tròi ai cũng phải lấy, chỉ trừ mấy người nán-sứa bò là không *, thế là xét một linh-canh = của vấn đề bệnh đậu-tròi. Như xét-bé-điền-lay của mấy người nán-sứa bò có những vết seo *, thế là xét một linh-canh = của bệnh đậu-bò, nghĩa là một sự có can thiệp với vấn đề bệnh đậu-tròi. Như hỏi mì-hết - những seo ấy là bởi bệnh đậu-bò sinh ra, thế là xét một can-thien.

Như ông Jenner xét-bé-điền-lay

phép bệnh đậu-tròi * Vì thế cho nên sách nói rằng: «phép quan-sát di trước sự lấp ẩn-thuyết» (l'oliser-valuation précède l'hypothèse).

Nhung nêu phép Quan-sát phao di trước sự lấp ẩn-thuyết, thời a phép thi-nghiêm lại phai theo sau sự lấp ẩn-thuyết a l'expérience suit l'hypothèse).

(Còn nữa)
TRẦN-DINH-NAM

Lịch-sử xe hỏa ở Đồng-dương

III. Các công-tác sáu Ấu chiến
(Tiếp theo)

Krongpha - Dalat - Đường này làm nối theo đường Khánh-hòa. - Krong-pha cho xong con đường di Lang-biang dã trú trong chương-trình năm 1898 mà trước thiều tiền chưa làm luon được.

Đoạn này hiểm trở lắm, vì đường phai di qua mấy nhánh núi giắc qua đè lè Cao-nghuyên, Lang-biang.

Đường này giải 15km, từ đường hàng lèo định hình Bellevue cao thấp cách nhau 900 thước tây, đường xe phai di trèo đến 10 km 100, trong số ấy một đoạn 8 km 200 phải làm đường móc.

Từ Bellevue đường xe lại chạy thường trong 5 km đè qua đèo, tự mèo sông Krongpha sang mèo sông Donnat, dìng ngang sông Danhim, đến Dran là chân núi, lại phải làm một đoạn đường móc giải 5 km đè trèo lên cho đến Arbre-broye.

Từ Arbre-broye đến Dalat cách 25 km. Đoạn đường này lại chạy thường, di theo đường xe hơi.

Việc trắc-khám đường này có lè hiệp ước ngày 26 Février 1921 giao cho Công-ty lanh-biện A-lé-a. Ông Jenner nhất khai trắc-khám xong thì khởi công ngay, còn đoạn lè trèo đến 19 tháng Janvier 1927; đoạn lè từ Bellevue đến Dran đã cho chạy từ ngày 1er Août 1927; đoạn lè từ Dran đến Arbre-broye cũng sắp sửa trong cuối năm 1927 hoặc đầu năm 1928 thì chạy được.

Còn đoạn lè Arbre-broye đến Dalat thì chưa làm, hiện nay đường còn lè chờ đợi thi hành, là xem xét lè khẩn-trung thì phải có một doanh-nghiệp định của địa-phuong kỵ ngay.

Ông De Monpezat xin nói. Ông tin rằng nguyên mày đều sau này: sự tăng trưởng cho các ngạch binh-lù và quan-lè ở Pháp sẽ được thi hành ở Đồng-dương; binh-lù cuộc thảo luận của Hội-dòng sẽ công-bố mau ra; lè định chính của quan Toàn-quyền về sự hối-lộ của báo giới ở Đồng-dương sẽ dâng lè ký cáo của Hội-Nhân-quyền; sẽ phải mua người phai viên Pháp và một người phai viên Nam di sang Nouvelles-Hébrides để xem xét sự thi hành các lè lè thuộc về lao động v.v.

Ông Leconte xin lè thêm Nông-nghiệp-nhân-hàng cho người Pháp và đối với lè khẩn-trung thi phải có một doanh-nghiệp định của địa-phuong kỵ ngay.

Ông Nguyễn-văn-Tuoi yêu cầu rằng công-ly Biên-huyện (Messagers militaires) nên giao cho các qe-sinh Việt-nam di du-hoc hìn Pháp 25 phần trăm tiền thuyền-phí cũng như đối với các du-hoc-sin'. Nhật vàTau. Ông Hoàng-trọng Phu kẽ nòng dâng nhung lèm của sở kiêm-lâm và xin đặt lè khẩn-trung cho thích hợp với tình-trạng dân Việt-nam.

Ông Nguyễn-hữu-Báu thi thính-nghiêm về việc học của dân ta, xin tiêu-học được hoàn-loan tu-đo, dạy chửi Pháp cho được phò-thông và lập những trường dạy riêng về các lè ở Đồng.

Ông Darlesy-cùa rằng trong các trường học sơ-dâng và trung-dâng sẽ khôi-phục địa-vị cho múa học luan-ly như cũ.

Ông De Monpezat bồi quan Toàn-quyền về việc nhà ở của học-sinh Việt-nam ở Paris thi ngài trả lời rằng khu nhà sẽ dựng ở Paris cho các học-sinh dai-hoc Việt-nam gồm 100 phòng, giá tiền thuê mỗi phòng mỗi tháng không quá 650 phai-làng. Tinh-thoan sẽ có các lèo-vát-Dong-dương hoặc Phap-danh dien-dien-thuyet cho các học-sinh nghe. Về tiền phi ion thi Nam-Ký đã định là 200.000 đồng. Ở Phap-danh lè quyen được gửi một triệu phai-làng rời. Nếu các nganh-sach dia-phuong chịu với một phần thi phần của nganh-sach Dong-dương (kèm không là mày mò).

Các hoi-vien đã bày tỏ các điều thính-nghiêm dâng rồi thi quan Toàn-quyền cảm ơn Hội-dòng đã giúp-nghi nhiều ý kiến quí-hỏa. Ngoài ra lại các công-việc của Hội-dòng trong kỵ hối-nay. Sau hối-nay nói rằng ngài đã sẵn lòng chia quyền ban ngài cùng với Hội-dòng thi là ngài đã thừa-hành sự tài-cách Hội-dòng thành-più sau này vậy. Ngài lại nói ao-rang ngài về Phap-chuyen này lì-lù và được lè sang để tiếp-lục các công-việc đang dâng ở Đồng-dương. Xong mày cầu kỵ, ngài tuyên-bố Hội-dòng Chánh-phu bế-mạc.

Các hoi-vien đã bày tỏ các điều thính-nghiêm dâng rồi thi quan Toàn-quyền cảm ơn Hội-dòng đã giúp-nghi nhiều ý kiến quí-hỏa. Ngoài ra lại các công-việc của Hội-dòng trong kỵ hối-nay. Sau hối-nay nói rằng ngài đã sẵn lòng chia quyền ban ngài cùng với Hội-dòng thi là ngài đã thừa-hành sự tài-cách Hội-dòng thành-più sau này vậy. Ngài lại nói ao-rang ngài về Phap-chuyen này lì-lù và được lè sang để tiếp-lục các công-việc đang dâng ở Đồng-dương. Xong mày cầu kỵ, ngài tuyên-bố Hội-dòng Chánh-phu bế-mạc.

VIỆC TRONG NƯỚC

Hội-dòng Chánh-phu

Ngày bế-hội, thứ tư, 20 October

Đến 8 giờ sáng thi Hội-dòng kai-thi.

Tưởng quan Andlauer là Hội-dòng kai-thi mua-xe-viet-vit doc-to-trinh của tiểu ban về các dự án những hàn-hip đồng của Cảnh

TRUNG-KÝ HUE

TU BỔ NHÀ GA

Vì con đường xe lửa Vinh-Dông-Hà đã hoàn thành, cho nên nhà ga Hué ngày nay trở nên quan trọng. Hiện nay đã sắp sửa khởi công ta bắt lại nhà ga ấy, phi lô phòng trong một vạn đồng bạc.

CÓ THUẾ CẦU KHÔNG?

Cầu Giả-viên là cầu xe lửa đi, song có bắc ba tám vạn đế cho các người sửa cầu qua lại cho tiện. Trừ những lúc tàu chạy thì dòng cửa cầu không cho người đi mà thôi, chờ thương tài các ông Tây, các bà dì, cũng đi qua lại luộn, thế mà chủ Cai giữ cầu cũng tìm kẽ lây tiền, để người Nam đi thi si có tiền mới được qua. Nếu như cầm thi sao có kẽ di được, như không cầm thi sao phải chịu tiền.

Một người đi đường

TOURANE

Người Tây nghiên cứu thuốc Annam

Ngày 1 novembre, ký-giả di Tourane về, trên xe gặp một người Tây thao-tieng Annam lại thích nói chuyện. Ông ta nói ông ở Annam đã hai mươi năm, làm thay thuốc ở Hué đã hồn nát, bây giờ về di nghiên cứu các thứ cây có công vi thuốc nam, ông nói thuốc nam nhiều thứ hay mà người Nam không biết dùng, trừ lại mai thuốc Taur, già dà đất mà lại không tốt. Trong lúc nói chuyện ông đưa ra một cái vứt ghi các tên vi-thuốc cung cài tinh chất tri bệnh, bên Taur gọi là g, bên Nam gọi là g, ghi chép rõ ràng lâm (Sử-quản-tục Trà-gum, Xuyên-luyện-tục Thâu-dau v. v.) Ông lại nói Annam nhiều bài thuốc già truyền tri bệnh rất có hiệu nghiệm, mà người ta đều diệu kinh không chịu tuyên bố, nên không ai biết, ông muốn khảo cứu dâng làm thành sách mà tuyên bố cho rộng v. v. Sau khi nói chuyện ông đưa ra một cái chừng-thứ Tua Khâm cấp cho ông, trong thư dài khai nói ông tên là A. Sallier quan tri thuy-thuoc, hiện di nghiên cứu các cây có bên Annam, cùng các thứ thuốc mà tiềm khách thường hán, ông di tôi dàn, có cần dùng sao gì về việc khảo cứu của ông, thi quan dia p. ương phải giúp v. v. Xe ra từ Hué, ông mới từ biệt.

Ký giả được nghe mấy lời mà tự kỵ làm theo. Người Annam không biết nghiên cứu thuốc Annam mà dùng, đã là một điều then; đã không biết dùng mà để cho người Taur lấy của mình hán, lại cho mình mà mình lại đưa nhau mà dùng cho là thuốc Taur, lại một điều then, (thường trong tiêm thuốc khách có thuốc nam ta hồn hồn phản như Trần-bi Sa-huân v. v.) Ngày nay khoa học phát minh, cái học Âu-Tay đã truyền sang, mà vi thuốc Annam chưa có người nào hữu tâm nghiên cứu, đợi người Tây nghiên cứu cho, lại một điều then nữa; nhưng mà không trách; người ta đã có học chuyên khoa, mà muốn khảo cứu việc g, trên Chánh-phủ lại có lẽ mà giúp đỡ, người mình thi có điều!

Thanh-ot: tinh mang người ta, sống chết & trong tay ông thấy thuốc, mà người mình xem như tro chổi, ai cũng làm thấy thuốc được không cần gì học, có một việc thuốc thi việc khác trong tưốn cũng đủ biết, bao nhiêu! xin thật!

Tr. K. Tr. Lai cáo

THANH-HÓA

Tin tức trờ bê hi-bat & Vientiane

Tờ bê hi-bat & Vientiane mới giải về Thành, xem & trong định quan. Thương mến bê hi-bat này, người ta là mồi, mục quan so tay, không di giay, ta nói lưu luật lâm, tờ ra cái thất-do, cái can-dam, và anh hùng. Hiện nay quan đang còn tra xét, rồi kết quả thế nào sẽ đăng báo sau.

Moson-Bac
Lai-đo

NGHỆ-AN

MỘT ĐỀU RÀT LÀ

Ü Trung-ký mà nay cung-nời nước mình ra dùng tò-chuc một hội vừa làm kĩ-nghệ vừa làm thương-mãi thi cũng là một sự lạ thât. 1 Hội nay là hội Trung-ký công-thương-lien-hiep vốn định là 50.000\$000, chia làm 2000 cổ phần, mỗi cổ phần 25\$00.

Chương-trình của hội thi phien phure, chúng tôi xin kẽ đại lược, như vđ kĩ-nghệ thi sẽ chế tạo các vật như xâ-phòng, bạch-lap, thủy-tinh nrotres cresyl, da thuộc, các đồ thực-phẩm dung-hộp v. v., còn về thương mại thi hội sẽ tò-chúc đại-le & các tỉnh và mở cuộc xuất cảng nội-hoa.

Xin bà con trong nrotres, ai là người hưu-tâm với vấn-de kinh-te nrotres nhà thi nên tán-thanh cho hội này, mau thành lập để dành lại quyên-lợi cho mình.

Muốn hỏi tin tức gì xin đến him quoc ghi thu cho.

M. Võ-DOANH-GIA
Industriel à Tourane, đại-quyền
cho các hội-viên sáng-tập
T. K. C. T. L. II. II.

Một người ở Vinh

NÊN CÓ MỘT NHÀ GA.

Huyện Nghi-lộc ở cách thành-phố Vinh 9 km, thẳng theo con đường sắt Vinh - Hanoi là một nơi dân cư & đông-dúc, vđ lại ở đây là chỗ huyện-lý đóng. Người ở chỗ này phần nhiều vào tinh buôn-bán. Từ đó có con đường xe lửa thi Nhieu vđ đặt chỗ này một nhà ga xep Quan-sen (Arrêt Quansen). Hành khách lên xe mời lối về. Thiết là không tiện vì chỗ này khi nào cũng đông người lên xuống, nhất là đến ngày phiến chợ Vinh thi người di xe lửa lại đông đến hàng trăm. Nhiều khi lên xe không mua kịp vé lại đến ga mình xuống phải chịu phạt từ chỗ xe khởi hành chạy cho đến chỗ nhà ga mình xuống. Đến lâu quá mai vào thì phải bị phạt kể từ tinh Thanh-hoa, di tàu chiếu vào thi kẽ từ Hanoi. Nhất là dân-bà con gái phần thi gánh xách mà thau phản bô liều, nhiều khi chen không được mà lấy vé nên phải bị phạt oan.

Ước ao rằng chính-phủ thua lịnh mà đặt ở chỗ (Quan-sen) một cái nhà ga thi hành phúc cho dân vùng ấy lâm. Mong lâm thay!

Xe-in-Hung Lai cáo.

KONTUM

TINH TRẠNG CU-LY Ở CÁC SƠ ĐỒN DIỄN.

Tinh trang cu-ly ta ở Kontum rất là thê thảm, nói ra càng thêm xót ruột.

Trước vài năm đây, có tên Th. L. C. vi tham đồng bạc trắng nên nhân dân lợn gai bón dòn dòn.

Dân nhà quê cũng tin lầm, tưởn rằng lên xir đất rông người ta, làm ra ăn được, ai ngờ lên đến nơi thi hành-ha cúc-khô trăm đường.

Chung quanh thi thấy toàn đất đỏ bùn thùi, tối lại trời lạnh té cả người, hơi đất lèn ngon ngút, và sinh thế ấy lài gì không dàn.

Còn công tiêc thi cả ngày lán lòn với đất hầm nồng nồng, từ lồng rang đến chiến lôi mìn lẩn được nằm ba các bắc (thứ nghĩ & mìn, chòi ống, xà chòi hào, hay sau ôn lò) số tiền ấy làm sao chờ đợi. Con mìn nồi & được vài tháng, thi người mìn cũng phai sinh chung ret. Ở khô mà vđ cũng không dđ. Người nào bị liệt mìn được phép nghỉ. May linh được thi trong lồng rang không còn đồng-xi, phải làm dày tò-nhát, nát đến nỗi khac, ngọt nát trai mìn lòn đến quái-hung. Người nào bệnh lát thi không si dàn đến, phải di tin mà ăn.

Oni: dân ta lót tinh gì mà trời hại đến thế? & chiến-hung thon không xé làm án, bước chân ra khỏi công, lại bị người day đòn!

Mấy lòi thành-thuyt, khuya-tu an em ta dàn nhẹ da tin người mà em kinh.

TG-VF

SAIGON

CUỘC BIỂU TÌNH CỦA CÁC CHỦ Ô TÔ

Vì sở cảnh-sát phạt ta quá khắt nên các chủ ô-tô ở Saigon đều rủ nhau hội lại để làm một cuộc biểu tình.

Chiều 27 octobre, các chủ ô-tô hội lại trường hau Modern & cảnh-sát cảm-nghiêm, không cho người Annam đứng lại trước trường hau ấy. Trừ những chỗ ô-tô đã rủ

Pháp-lịch, còn dân Nam thi không cho vào dự hội.

Trang-sur Cancellieri được cử làm chủ-toa, M. Qui cũng được cử dù vào ban trị-sự.

Các người dự hội toàn là chủ ô-tô & các nhà bao-dùi ứng-thuận cả, nhưng được một chóc thi sở cảnh-sát đến dubi M. Qui ra, không cho dự hội.

Trang-sur Monin dung dày chí trich sự hành động quai-lý ấy, và biếu nêu phải phản đối kịch liệt mới được, công chúng đều vỗ tay cám.

Đoạn lại, hội đồng bàn bạc để yêu-cầu chính-phủ sửa đổi luật-pháp ieu-hanh ở các đường.

Xong rồi, hội đồng giải tán. Người Nam cũng đang tức-thị!

Một người Nam bị bắt dưới tàu

Sphinx.

Ngày 20 Octobre, sở Tuần-cảnh Saigon có bắt được một người tên là Ng-vân-Tho tại bến-tàu Sphinx, trong lùi người ta duong rai phai những số báo « Việt-Nam-Hàn » là cái co-quan của phái-cấp-tiền duong-hoc tai Paris.

Trong các lùi rải ấy, có một bài của Nghi-vien Doriot có dòng cộng sản.

Người phát-hán này đã bị sở Tuần-cảnh diệu về hòp ở đường Chaigneau để tra-vấn.

CÁI LUÔNG HƯƠNG TỤC

CÁC TỤ-TỆ NÊN ĐỜI

Nhiều lango hòp lại mà thành-nước, lango thịnh-suy, giàu-nghèo-thể-não, thi tinh-thể-nước cũng theo dò mà phân-bié, đó là lè tu-nhien-xua-nay. Chia nêu muôn cho nước thịnh-giàu, thi trước hết phải làm cho lango thịnh-giàu, mà muôn cho lango thịnh-giàu, thi phong-tuc-làng-phai-tuy-thời-sử-dò-thể-não cho được thuan-my, vi phong-tuc-thuan-my, tức là cài-nên-làng-thịnh-giàu của lango, mà cũng là cài-nên-làng-thịnh-giàu của nước vậy. Ở xã-hội ta gần đây, mà có cài-ván-dè-cài-luong-huong-tuc-xoá-hiện, cũng là vi-thé.

Vẫn dè cài-luong-này, là một vđn dè cài phai quyết ở xã-hội

ta ngày nay, nếu không giải quyết

xong, thi phong-tuc ngày mốt suy-dòn, mà lango suy-nước suy, lango nghèo-nước nghèo, không bao giờ có thể ngó đầu lên được. Nhưng giải quyết cách náo-bây-giờ? Táp-quan-dâ-sau, khô-bè-cái-cách, mà trống vào chính-phủ, thi chính-phủ không thiết, trống vào quan-dia-phuong không cần; biết-lam-thể-nào? Thoi, dân-minh phai tu giải quyết lè thoi, nhưng lè thoi cũng như nhô chính-phủ giáp-sức, mới nhất-luat được.

Vây hiện-thoi, thi phải y cài-thé náo-bây-chinh-phu lè cho một cái lệnh-cuống-hanh-cái-luong. Dâ-có lè cài-luong, thi dien-le-cài-luong (Gồm cả hương-chinh-lan-huong-tuc) trinh-chinh-phu duyệt y, mà bao-phat cho dân, bao-diêu-le-ay-tuc-lè cài-sô-huong-tuc của lango này nô. Dâ-cô-huong-tuc-roi, thi phai lè-cái-luong-lay-mot-hai-ho-dong-lè-chuyen-viec-thuc-hanh, mà hai-hoi-dong-lè-ay-phai là những người có hoc, có lu-tuong-nhi. Nếu chẳng-thé, mà việc cài-luong chi-giao cho mìn-ông-ký-muc, làm cho qua lango thi dò-cái-luong, cũng là bao-mà-thoi, như những chuyen-ta-thuong-thay-dang-tren-cá-hau-lac-ký-vây. Ấy là điều cát-yêu-thúi-nhất trong việc cài-luong, nên bao-dùi-hai-việc-cài-luong-phai nöt ngày dến-diều-dò, là lè y lè-có-phap-cái-phai-có-người.

Nay xin dem những điều-dang-cái-luong & cách-thuc-cài-luong-bày-tô-nhau sau:

1. — Viết-tho-thân. — Người ta đặt ra viết-này, là có ý đây là phải một lóng-kinh-sự-thân-minh, mà cho lango hay, để tránh va-dé-mà-cái-phuc-lanh, thi không phải hao-ta

nhang-càng-thân-thi-thân-thuong mà giáng-phuoc cho dân. Cho nên nói rằng: « Thân-vô-thuong-huong-huong-vu-khắc-thanh » thân-không-huong-thanh, kẽ-có-lòng-thanh, thân-se-xét-dens; nói rằng: « Kinh-quy-thân-thi-viên-chi » kinh-quy-thân mà xa-ra. Những điều đó đều là chí-lý. Tiếc rằng người minh-không-hieu, cir-tuong-lam là thân-cũng như người thường, hê-tot-le-thi-de van cho nêu-bung-nghị-cần-luong-hay, mà khôn-phat-cái-thanh, bầy-ra-lâm-trò-nhâm-nhì, không-còn-nghia-lý-gi-că.

Cái-tục-tho-thân-của-minh-như-thé-trach-nào-tri-dân-không-mô-iết, của-dân-không-hao-mòn, mà người-ngoại-quốc-den-khảo-sát-phong-tuc-xu-minh, chẳng-phai-kêu-là-phong-tuc-ro-moi.

Nay ta đã biết là dò, thi ta cài-luong-là-phai. Muốn cài-luong-thi-tai-phai-lim-va-cách-moi, thiết-tuong-không-gi-bang-theo-cách-tho-thân-bên-Ấn-Mỹ ngay nay. Dân-Ấn, Mỹ-người ta theo-dao-nào, thi người ta-tho-ông-chúa-dao-Ấn, như dân-theo-dao-Gia-Tô, thi tho-ông-Gia-Tô; dân-theo-dao-Phật, thi tho-ông-Thich-Ca; dân-theo-dao-Hồi-hay-dao-Do-Thái-cũng-vậy; ngoài-ông-chúa-dao-Ấn, không-có-thân-nào-nữa. Cứ-lệ-Ấn-may-suy, thi-dân-ta-tho-thức-thành-không-xa-nay.

Vậy cái-dinh-làng-mà-ta-vàn-tho-thân-trước, nay-nên-dâp-tuong-déc-thanh-không-lèn-tho, còn-vi-thân-trước-thi-tho. Cách-tho-thức-không-lè-cù-hàng-nâm-dễn-nay-sinh-nhát ngay-hay-hay-huy-nhát-ngoai, làm-lè-kỷ-niệm, các-bík-lè-phối, thập-triết-và-các-liên-biên-dều-hợp-lè-vào-dây. Lè-kỷ-niệm-này, du-Hồi-dòng-làng-tinh-tiền-công-quy-rà-làm, lè-vết-chi-dùng-huong-dang-hoa-quâ, chư-không-dung-lè-tam-sinh-như-trước. Ta-nên-biết-rằng, quý-thân-dù-linh, châng-quan-còn-đi-không-một-thú-khí-hàng-bạc-trong-vũ-trụ, chư-không-còn-huynh-thi-như-những-phien-phí, mà-lại-dâp-lòi-với-quý-thân-là-minh-làm-giá-dòn-nữa, chì-hàng-thoi-di-là-hom. Còn-cách-hành-lè-thi-chi-nên-cái-dàn-chap-tay-mà-vâi-vi-cách-lay-xup-coi-ra-u-trê-lâm, không-hợp-với-thời-dai-văn-minh.

Khi lè xong thi một người nào có học-de-mich-sử ngài và dào-ly-cùn ngài, đọc hay-dâng cho dân nghe, dâ-i nay-nên-dâu-le-hết-phai, mà-tri-bò-cái-thoi-me-tia-dàn-di, chư-không-hay-dâu-ăn-nông-gi-hết. Ngoài-lè-này-ra, mỗi-năm ta-lại-nên-có-một-cuoc-kỷ-niệm-quốc-lè, dâ-gây-lây-cái-tinh-thân-yêu-nước-cho-dân. Lè-này-nên-lây-này-mông-thang-3-làm-chuẩn-dinh, vñ-này-đây-là-ngày-giờ-déc-quoc-lè-Hàng-vuong. Cái-hàng-nâm-dễn-nay-đây, thi-lâm-lè-lè-déc-Tô-vuong-và-hợp-lè-tai-cá-các-cù-có-công-vñ-nước, như-bà-Trung, thi-bà-Triệu, ông-Phùng, ông-Mai, vñ-Lê-Tô, vñ-Nguyễn-quang-Trung, dê-Tô-vuong-dao-vñ-vñ, lè-vết-và-cách-thuc-cũng-như-lè-trước, lè-xong-thi-giảng-doc-lịch-sử-các-ngài, dâ-i-nay-dâu-biêu-rang-chia-ông-ta-khi-xưa-oanh-liệt-là-thé, mà-ta-nay-bên-kèn-dường-này.

Lè-lè-trên-là-thuoc-vi-viec-lango-còn-vi-viec-ho, thi-mỗi-ho-nêu-có-một-cái-nha-tho-lè, cù-dến-nay-giờ-déc-Tuyn-lò-thi-lâm-lè-hợp-lè-tu-cu-Thuy-lò-thi-dến-các-cù-trong-ho-dâ-quâ-dòn. Lè-xong-các-hoc-lion-tion-trong-ho-nêu-hết-chuyen-các-cù-trivõe-cho-cá-không, dâ-lâm-khuyen-giới. Nếu-trong-ho-có-xu-nien-công-thi-hi-hom-đây-ho-hàng-nên-an-tiêc-vi-nhau-chó-vui, không-thi-thoi, không-nên-miễn-cường.

Nếu-việc-tho-thân-thu-gon-như-thé, thi-lango-dure-dò-phien, dò-hai, mà-ho-không-phai-lâm-gi-vi-nhau-tru. Tông-trung-lai-có-những-cuoc-giảng-dien-lich-ho-đa-dao-tý, thi-dân-tri-se-mô-mang-thêm, mà-cái-lè-mô-tia-thân-quyền, cũng-dàn-dàn-tri-tiet-duyet-vây.

Nếu-việc-tho-thân-thu-gon-như-thé, thi-lango-dure-dò-phien, dò-hai, mà-ho-không-phai-lâm-gi-vi-nhau-tru. Tông-trung-lai-có-những-cuoc-giảng-dien-lich-ho-đa-dao-tý, thi-dân-tri-se-mô-mang-thêm, mà-cái-lè-mô-tia-thân-quyền, cũng-dàn-dàn-tri-tiet-duyet-vây.

THI VÀO NGẠCH CÔNG-CHÁNH

Hanoi, le 8 November 1927.

Inspectravo à Ichestravo HUE VINH-NHATRANG SAIGON PHOM-PENH VIENTIANE.

L'ouverture du concours pour secrétaires et dessinateurs fixe au quinze novembre par décision du six-aout 1927 est reportée jeudi huit décembre par décision du 8 novembre 1927.

POUR COPIE CONFORME
Le Chef du Bureau du Personnel
ILLISIBLE

HÀI-ĐÀM

Nhương-sao

ĐỘC-GIÀ LUẬN-BÀN

Sự hành động có cẩn
cho đời người ta không.

Tất ngô có cẩn, Âu mà không, phương ngôn ta có cao, Âu phải làm, lỗi lầm cả trong thế giới nam giống người, ai không ăn mà sống được, không làm mà có ăn không? Lỗi không, thế là sự hành động là của nhất cho loại người vậy. Phòng khiên người mà cung dâu trước dưới sau, minh ngau, minh nguye, không cần đến ao mang, mủi dơi, không cần đến nước giếng cát giờ, u u o o, mủi mang mang, như đời thường, ai, lưu sống sống, u u u nam hàng, thời cung không làm chi cho nhoc xác. Khôn nản thay, người một ngay một khon, doi một ngay một khac, không com bay gi ma no, không ao bay gi ma am, không nhà cửa bay gi che mua can giò, không gáy cuoi bay gi mà de gai sinh trai, do la luoc gi moi doi deu, con nhiều deu can uira không te kieết được. Bởi thế cho nên giờ đất sinh ra người dân đời trời, chan dạp đất, đã phủ sẵn cho con mai de xem, meug da noi, lau lau da nghe, chau my de làm lung, không phải như loai vật chỉ được mời ta sang, thời minh phải thê hụng tron dai, sai khien muon vat, ganh vae việc doi, no de tien than qui bau này ma hoa khinh tieu hay sao. Vậy minh phai dua cai so-nang của minh, ma lam nhung vien cua minh o doi can dung. Ay la le tu-nien hoa-cong, người không thê trai di được, nếu trai di không phải người.

Tuy-nien, lo-cir un duc, khuôn tạo gai nén, nguyên đầu ai cũng như ai ca, ve sau tap quan hoa thành tu-nien, bởi vậy mới chia ra nhiều bang, một là lao-tam, hai là lao-luc, lao-tam là nhoc long, lao-luc là nhoc suc, người lao-tam phai gaiy người lao-luc, người lao-luc phai nuoi người lao-tam, công-viec tuy co khac nhau, nhung cung deu lam de tuong tu-tuong-tru nhau, de sinh-ton tren mat dai. Do là noi nhung hang nguoi biêt thê bang trai, biêt cach lam người mà co cong voi xä-hoi vay. Con co nhung hang ro-pham như chung phuong gi-a-nu tü com, an khong, o ne, chi cach y-lai ma khong biêt trêp lam ke sinh-nhai, bang ay tuy khong cong, nhung cung khong hai gi cho lam. Doac ac hon hang này, an thi an thuc ngon, mang thi mang do dep, nhât sinh chi lam sau mot cho xä-hoi cung lay cai xä-thit minh, bao-nhiu nhung deu so-nang gioi cho, deu khiien cho sai duong, lao-neo ca, hang ay hao rang người, sao khong co luong-tri, luong nang, bao rang vat sao lai biêt noi nang ham muoc. Xin bao rang gieng ma-trung. Sia ma qui khong biêt co

không, nhung thê-gian thường chi người lam doi se la ma-trung.

Các emote van-minh nhu thien cong ly da khu-duoi di xa, dia co cong khong may nua. Nhieu xem the gioi ngodoh lai nuoc-nha, hang ky chan-chan hay con vo-van trong Trung-Nam-Bac. Than o i mot nguoib het long vi nuoc, nai gan thai oc, can luoit khom, thet linh dong-hao, ma tram ngan nguoit ru nhau pha-hoai, mot nguoit ganh vien doi, dam mua gai nang, chan lam tay han, lam au kho nhoc, ma ughia ke xum nhau lai an nhao, kinh te tai gi ma uo mang, van minh tai gi ma tau hoa, buon ba chua! Thoi anh em 25 trieu ci la nien moi thay cong-ly danh do ma kia, roi ta lay hai cau luc ngu Tay Nam ta viet vào tay, xem vào mắt, doc vào mieng nghe vào tai, di dan cung lay lam kim chi-nam, họa may ra ai cung hiết bón-phận minh mà châm lấy chuc-trach, de ganh vac giang son, de giu gìn noi giuong. Vui thay! Mong thay!

NGUYEN-LIEU-PHO

PHU NỮ DIỄN BÀN

Phu-nữ của « thiêu-niên »
(Tiếng-văn)
(Tiếp theo)

Trường học này có 28 giáo viên, học sinh đều gởi ở lại đó, không gởi ở lại, thời di về bất tiện. Cố mỗi lớp rất cao, học sinh 20, tin đao Hồi-hồi hon nua. Trước khi cách-chánh, vua Thổ-nhĩ-ky là A-bach-dặc di hán-mật (Abdul Hamid) lấy nhà học ấy làm lúc dàn, song vì người nước Mỹ lập ra, không thể surs được, bèn dò hỏi tên họ của nữ-hoc-sanh, dò phu huynh, biếu khieni thoi hoc, nếu không tuân du thời day phu huynh o vien-bien. Vì vậy nên học sinh đều dấu tên họ mà lại học, hình tích rãi kin, không muon họ hon quan lai biêt, co khai bai dac di mà phai hoi hoc, cung x n voi nguoit Mỹ ve cách thức de ve hoc moi chiu thoi.

Phap lệnh tuy nghiêm, mà cái lòng hiếu-hoc của bọn nữ-tử Thổ-nhĩ-ky không chut nào trê. Đảng thiêu-nien Thổ-nhĩ-ky, nay có hai người dân bà rất có trọng vọng, đều n o công của trường học nước Mỹ van trọng lên vay: một là Cáp-lap-dai-Cáp-nang (Halide Hanoum) học rộng giòi chü, văn trước-thuật của Thổ-nhĩ-ky và văn trước-thuật của Anh, đều có danh tiếng.

Hai là Cát-liet-Sir-don-Cáp-nang (Gull-Stan-Hanoum) là một vị nữ công-than biến-chánh của Thổ-nhĩ-ky vậy.

Cát-liet-sir-don-cáp-nang, là con gái nhà thê-gia, trong lục biến-chánh, cùng với người chồng giúp đảng thiêu-nien Thổ-nhĩ-ky. Nhà nữ-tử hoc-hieu của nước Mỹ thành

công-nhường ấy, mà ngoài ra nữa lai co nha nua tu trong hoc-hieu ta Anh sang lap, nha nua tu du bi hoc-hieu cua Phap sang lap, ve su giao-giec cua phu-nu Tho-nhĩ-ky, cung co bo ich lam thay.

Gần đây người Tho-nhĩ-ky cũng tham-biet nua-tu giao-giec la long yeu, nua-tu cai thuyet hong nua-hoc, ben huyen dang o trong nuaoc. Song co van de rat khao-giai quyết lai vi nua-giao-vien thiieu-thon.

Nam-nu của Tho-nhĩ-ky giới han rat nghiêm, cho den hoc tro con ga mua dung thay giay coi tra, nguoi trong nuaoc, cung khong chiu cho la duoc. May nhua nua-tu hoc-hieu cua My da duong thanh nua-giao-vien cua Tho-nhĩ-ky duoc nhieu nguoit, ma chinh-phu Tho-nhĩ-ky tung cung da quan 9.000.000 trong so ky thi da 1.000.000 quan co du binh-nu kbi giot chinh 12. Li lau nay cuoc boan han nhap-kieu va xuat khau van kieu sua mat, la vi trong cac mieng giau co o Trung-hoa co ve cai tieu-tranh-hua. Hiен nay tai thi trường Tho-nhĩ-ky anh thang hoc-vat can thiell cho so tieu-thu o Tho-nhĩ-ky ma thoi; nhung nguoit anh thang thoan doan rang he dat cuc con chua duoc yeu du lai nhu thuong, thi moi vien kinh-danh con phai duinh den chua sao hoi phuc duve.

HOANG-TU XUAN-DAO dich

LỜI CẢM ƠN

Bản báo mới tiếp được các sách của tác-gia gửi cho như sau này:

Một quyển Le petit écolier, sach lap-dop chü Pháp của ông Lê-Van-Lé và Phạm-Tu soạn;

Một quyển Văn-van bắc-tuyễn, trâm bài hoc thuộc lòng, của Ông Dương-ly Quán soạn;

Một quyển Lân-sử di-huong-lich-su liêu-thuyết, của Ông Hoàng-Thường soạn;

Hai quyển Thanh-girom cõi, chuyện vua Lê-thái-Tô, của Hạc-minh thu-quan xuất bản.

Và xin co loi cam ta tac-gia.

TIẾNG DÂN

傳 喜 祥
南 北 各 省 藥 材 發 客

Hiệu buôn bán thuốc nam
thuốc bắc của người Việt-Nam

HIEU PHO-GIA-TUONG

Phó Phúc Kiến số 47 — HANOI

Giấy nói số 614

Bản hiệu chuyên buôn bán các thứ thuốc nam, thuốc bắc đã bon trâm năm nay; có dù hàng bán cát và bún lô. Hàng dát giá lại phải chăng

Bản hiệu muôn chán chín i thương giới nước nhà nên có đặt chi điểm mọi nơi để dễ đường giao thiệp.

Và mong rằng các ngài đe y chieu co den ban hiệu. Một là các ngài giop ban heu, hai là các ngài giop cho thương giới nước nhà trong buô khô khán này.

CHI BIỂM Ở HỒNG-KÔNG chuyên mua các vi thuốc bắc xuất sản tại lầu.

CHI BIỂM Ở HUẾ vua ban thuốc sống thuốc chè, bán sỉ bún lô.

Hiệu-Vinh-Tường

ANH-AM — Phó Gia Long — HUÉ

PHÓ GIA-TUONG Kinh-cáo.

(Theo báo Tân)

là Ca-liu-ra, mà phai day dia vào cái cảnh khô-sai noi dat khach que nguoit. Nhưng khi nang thog các phan-quan, cung các trang-si nghe loi lug-en-an ay mà cai diem nien thi nang tuc tot la het len de kieu oan. Nang lai thay rang tieng ho của nang doi voi bon kia cung la thuong, khong cam-dung gi duoc ho, mà cung khong thay doi gi duoc linh-trang can nang, biết rang minh danh phai om bang ma mang deu oan-khô tan-ec la lung ay, nenh mang oa khac len. Nang lai nhat la chinh nhung nguoit trai trang, trong ca boi van liec mai nhin nang mot cach dia dang ma nua long booc cho nang cai an nang nenh thi, chi co vien doi-ly la nhin nang di-ton ma thoi. U the ma nhung nguoit ag danh booc toi khong cho nang. Mat-lo-Va khac chan, roi nua, den khi bo den giam nang vào mot phong kin trong Tua-an thi nang chi moan co mot dia la, hai thuoc, thi.

Nang dang hiep them hau thay co ten ay thi thoa-thich quyet, nghe

LỜI CÁO
CÙNG ANH EM CÒ DỘNG
H. T. K. C. T.

Chung loi chiu cai ganh anh em nay cho, ra duong lay vien sap dat nhau in va lò bao. Công việc nang ne, nenh lan hanh phai châm tre. Nay nhau in moi co so, lò bao cung da dat, chung loi da in xong dieu le cua cong-ly, vay xin anh em giat thu ve ke ro ten ho nghiep chò o cho dung dang, dang Cong-ly goi dieu le den va in co phiieu nhiet dinh cho khoi sai lam.

HUYNH-TUCC-KHANG Công-ly
Đường Đông Ba Huế

VIỆC THẾ-GIỚI
Á-DỘNG

TÂU

Tin bao TÂU

Tuong-dai-tru Uong, — Tuong-gioi Thach o Dong-kinh, ngày 24 den tham bo ngoan-giao. Ngày 25 quan thu-truong ngoan-giao Nhai co dat tiec moi Tuong. Chiêu huu lai Tuong co lam tiec dai hoc sinh Trung-hoa.

Tuong co dien ve Uong-tinh-Ve noi rang cuoc each meph bị tua chiet như tué nay, khong phai van gior, chinh là vien nguoit, dai-huynh cung tieu-de khong the tu choi cai lòi ấy. Tu day ve xai cai trach nhiem van chì nhau eay vào dai-huynh. Cai dat la qua roi, khong ke phai trai ve thuộc ve nü, nhung dai huynh khong lam het duoc cai chuc trach chi dan thi khong the lai uy cho nguoit khác duoc nua.

Tran-huu Nhien — Trước co lin rang Tran-huu-Nhien da cung Tông-kinh-Linh (Tông-phu-Nhien) ket hon o Moscow, nay co lin o Moscow rang Tran-huu-nhan hiện o Nam-bu nước Nga tru' ve Moscow khong nhien da ket hon voi Tông-phu-Nhien. Nói rang lin ấy là do ke co ý hia dat ra de lam lai minh, va riêu coi Tông-phu-Nhien, thuc co ngu cai y chinh-tri o Tong.

Duong-sinh-Tri. — Co lin o giang-ninh rang Duong-sinh-Tri tu nhien cung chinh-phu Nam-kinh chia re la vi hai thang truoc day Duong co cung Truong-tu-Lam, Truong-lon-Xuong. Ngau-van-Ngac va Tan-truyen-Phuong kai hop cuoc doi-mingh, de mun lam lam cho tieu duyet the luc Phung-ngoc-Tuong va chinh-phu Nam-kinh, dinh sau khi tham cong roi, se dem chuc pho-long-thong va tuan duyet su huy tinh cho Duong.

Chinh-phu Nam-kinh co phat liieu nhung cai chung-cot Duong-sinh-Tri thong nhau voi Bác-phueng.

Quan cua chinh-phu Nam-kinh do Trinh-Tiem chii-huy da chien duoc Yen-khanh, quan Duong do hai tuong Loan-luong va Ha Kiem chii-huy da bi thua toan chay ve Chu-giang, nhung Chu-hoi-Duc ngan giu 19, phai bo chay ve Ha-khanh.

Duong vu-Dinh o Bac-kieu co noi rang phai Phung-thien va Duong-sinh-Tri ba ben quai co phai dai-bieu di lai voi nhau. Phai Phung-thien co yen-dau Duong hai du di duoi dang cong-san va thoai ly dia-dang. Nhungen Duong chi bong long duoi, cong-san, co vien thoat diai-dang hiem theo coi muon duy-tri the-luc chua co the lam duoc.

(Theo báo Tân)

tham rang :

— « Ai bay giu ma mua duoc thuoc hut thi con not gi » roi bao nhieu nao-luc nang là chui vào đó hét. Thinh thong hori thuoc nguoit la hut o ngoai lot vao phong nang thi nang hoi lai mà lây lam sung surung vòi cung.

Nhung nang can phai dui luu vi men kí-luc, nua ban chuyen chinh-tri voi mot nguoit trang-si quen long-thung tu di. Den mai nam giu chieu ho moi den dan nang ra giao cho mang chiu linh lam nang den khi sang. Ca-tieu-la dia cho moi chiu huc dung tieu de mua voi cái bánh và nang dieu-thuoc. Chú la phai cai len rang :

— « Duge, de tau di mua cho » bai chua tu di mua bánh và thuoc dem re, con thieu tieu cung dia ca lai cho nang. Nhưng vi doi duong tan-khong duoc hut thuoc nenh chia anh bai, phai bim-bung doi o cho den ngau roi moi duoc hut. Khi den cua ngau thi con phai doi

Võ-tiến-diện

Ngày 1er November.

Đại cuộc Trung-hoa. — Đại cuộc vẫn khong thay doi hiên nay nước Trung-hoa chia ra 8 phai là phai Vũ-Hán, phai Nam-kinh, phai Bắc-kinh, khu dock tap cua Phung-ngoc-Tuong canh Tu uyenn, nước Cộng-hoa Lao-nông Mông-cu (République Soviétique de Mongolie), phai Yenan, khu dock-lap cua các Hồi-gia o miêu Tây-Bắc. Đây giờ sự chia re ay da den cuc diem, neu co tru mai, tuoi roi day nua Trung-hoa co chia ra lam nhieu nước doic. Bep khong Moi phai tren day diau co binh-bi lat cõi cong dia 9.000.000 trong so ky thi 1.000.000 quan co du binh-nu kbi giot chinh 12. Li lau nay cuoc boan han nhap-kieu va xuat khau van kieu sua mat, la vi trong cac mieng giau co o Trung-hoa co ve cai tieu-tranh-hua. Hiên nay tai thi trường Tho-nhĩ-ky chi an nhung thua-ho-va-tai can thiell cho so tieu-thu o Tho-nhĩ-ky ma thoi; nhung nguoit anh thang thoan doan rang he dat cuc con chua duoc yeu du lai nhu thuong, thi moi vien kinh-danh con phai duinh den chua sao hoi phuc duve.

(Arip)

Ung-dai-tai Quảng-châu. — Ung-tinh-Ve tai Quảng-châu ngày 24 thu bay, được mot nguoit hoan-ghinh molt cach roi soi sau Du-luan diau doan rang: Ung-tinh-Ve tai Quảng-châu, tat cuoc dien Quảng-châu co co thay doi, vi Ung-tinh là nguoibinh-vuc phai Hán-kieu, niet lam Ung-tinh boi tuyen-bo rang: Ung-ghiep thang lao doa Duong-sinh-Tri lai giup cho cảnh Bắc. Co le vien Ung-tinh tai Quảng-châu se gay nien hot cai ket qua la bai-cuon cua binh-danh Duong-van du dinh it lau nay.

(Arip)

Tỉnh-hình Hán-kieu. — Chinh-phu Võ-dai dat bac han cac khuan khieu-ghi do vao quan-chiu. Ung-de xuoi ve co sua den lai sieu-hanh-chinh cua to-gioi Anh truoc da tra lai Trung-hoa theo hanh-liep-truc Tran-huu-Nhien ky voi O'Malley. Tinh-hinh thuong mai quan-lam.

(Arip)

NHẤT

(Ngày 2 November)

Nhót voi Trung-hoa. — Co lin rang vien tiep-toc cuoc diau dinh cua Trung-hoa voi Nhót-hau ve cac van-dai Mân-chau va Mông-cu loi khong thanh-cung.

CHÂ-VÀ

(Ngày 2 November)

Mot nguoit Ao-tinh nghiep cong-san. — Mot co mot nguoit Ao-tinh giot cong-san. — Mot co mot nguoit Ao-tinh giot Petkovic di lau lai Batavia. Len ben thi bi canh sat Batavia bat giu lai, vi bi ngi là co giao-thiep voi các dang vien cua Hán-kieu, cùa thay den too rong, da xet nhieu ruong-roi. Co mot ruong chua hon 50.000 florins vang (theo luoi nguoit quoc), lai co bang mui trieu huc ve cac thue-phieu-khoa, cung la sung doan sung luc, va các chiet-dung trong nghe-hieu coi. Nguoit ay khai rang tien mang di theo la coi de giot ngan-hang, con dia dia lai diau duoc yeu du lai nhu thuong, thi moi vien kinh-danh con phai duinh den chua sao hoi phuc duve.

(Luoc Arip)

AU-MÝ

PHÁP

(Ngày 3 November)

Nghi-mien hop-lai. — Ngày hau-nay la ngày Nghi-mien hop-lai, Chinh-phu co yen-cu si muon chiet-van giot gi thi de thao-tuan ve nô du-toan xong da.

(Ngày 4 November)

Ha-ngh-i vien da xet mot diau de ngi-hung sán-xin thei các Nghi-mien hiem-giam o nguc-Sante. Ông Maginot phan-doi kich-hiet, gan duoc thang-roi, nhung sau loi de-ngi-hung ay duoc 26 phieu khai-quyet va 22 phieu phu-quyet. Chinh-phu oai-th

